

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2016|037 VAN 19 APRIL 2016

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS ARCHEOLOGISCHE SITE VAN DE ROMEINSE VICUS TE GOOIK, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 9 MAART 2016

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 19 april 2016 volgende advies uit:

1. De VCOE ontving op 9 maart 2016 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als archeologische site van de Romeinse vicus in Kester (Gooik). De VCOE vindt het positief dat een grondig dossier voor advies werd voorgelegd aan de commissie. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministeriële besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakningsplan en (d) het beschermingsvoorstel.
2. De commissie erkent de erfgoedwaarden van de Romeinse vicus in Gooik. De vicus vormde een landelijke nederzetting met centrumfuncties op religieus, economisch en/of administratief vlak en speelde onder meer een rol in het ontstaan en de verspreiding van de Gallo-Romeinse (materiële) cultuur. De vicus te Gooik kwam tot stand aan een kruispunt van twee Romeinse wegen en was tussen de 1^{ste} en 3^{de} eeuw dicht bevolkt. Gezien de gedeeltelijke ligging in agrarisch gebied is het bodemarchief grotendeels gevrijwaard gebleven. Dit maakt de site erg zeldzaam en waardevol. Geofysisch en gravend bodemonderzoek, veldprospecties en vondstmeldingen illustreerden al uitvoerig de archeologische rijkdom van de site en haar omgeving. Zo werden onder meer muntstukken, aardewerk en andere artefacten gevonden, alsook crematieresten, gebouwsporen en sporen van ambachtelijke activiteiten. Er bestaat momenteel een duidelijk beeld van het westelijke en deels oostelijke deel van de Gallo-Romeinse vicus. Verder onderzoek kan evenwel nog waardevolle informatie aanleveren over alle aspecten van het leven in een vicus in de Romeinse tijd.

De commissie ondersteunt aldus artikel 1 van het ministerieel besluit waarin vastgelegd wordt dat de Romeinse vicus wordt beschermd als archeologische site. De commissie staat tevens positief ten aanzien van de voorgestelde afbakening zoals vastgesteld op het bijgevoegd plan van het ministerieel besluit.

3. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de archeologische waarde die de bescherming verantwoordt en beschrijft uitvoerig de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die de site typeren.

Vanuit het oogpunt van een geïntegreerde benadering van onroerend erfgoed, stelt de commissie de vraag in welke mate de opname van andere erfgoedwaarden het beschermingsbesluit zou kunnen versterken. De commissie stelt onder meer vast dat de site een hoge wetenschappelijke waarde heeft. De site kan bijdragen aan een beter inzicht in dit type nederzetting en de rol ervan voor de omliggende villae en boerderijen. Als getuige van een tijd- en regio gebonden menselijk gedrag heeft de site tevens culturele waarde. De vici speelden een grote rol in het ontstaan en de verspreiding van de Gallo-Romeinse cultuur in onze gebieden.

4. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het beschermingsbesluit. De

bescherming beoogt het behoud van het archeologisch erfgoed in situ. De commissie vindt dit positief en gaat akkoord met de voorgestelde doelstellingen inzake ingrepen in de bodem. Indien ingrepen niet vermeden kunnen worden, moet er een wetenschappelijk en archeologisch onderzoek gevoerd worden. De commissie ondersteunt het uitgangspunt dat in dit geval de nieuw verworven kennis maximaal in het geheel van de reeds bestaande kennis over de vicus in Gooik en over andere vici in onze gebieden ingepast moet worden. De beheersvisie formuleert ook specifieke doelstellingen voor bepaalde zones binnen de afbakening, onder meer voor de landbouwpercelen ten westen van de Edingsesteenweg en voor de andere zones die onderhevig zijn aan akkerbouw.

5. In artikel 4 wordt ingegaan op de voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van de te beschermen archeologische site. De commissie kan de opgesomde voorschriften ondersteunen.
6. Artikel 5 geeft een overzicht van de toelatingsplichtige handelingen binnen de te beschermen archeologische site. De commissie meent dat de relatie tussen de informatie uit het inhoudelijk dossier en toelatingsplichten 8° inzake waardevolle vegetaties, 12° inzake de grondwatertafel en 15° inzake sportmanifestaties onvoldoende duidelijk is. De commissie vraagt deze toelatingsplichten verder te verduidelijken of deze te schrappen uit het beschermingsbesluit.
7. Tot slot formuleert de commissie nog enkele technische bemerkingen bij het inhoudelijk dossier:
 - Op pagina 5 wordt aan de hand van de resultaten uit het magnetometrisch onderzoek een beeld geschetst van het westelijke en deels oostelijke deel van de Gallo-Romeinse vicus. De commissie merkt op dat het verloop van de weg Bavay-Asse, de zone met Streifenhäuser en de rechthoekige ommuurde enclosure voor een leek niet eenvoudig te situeren zijn. De commissie vraagt daarom de besproken structuren aan te duiden op foto 3 van de kaartenbijlage.
 - Op pagina 5 is er sprake van percelen D283 en D282. Het is onduidelijk om welke percelen het precies gaat. De commissie vraagt te verduidelijken of het om perceel D282F of D282G en perceel D283A, D283D of D283E gaat.
8. Op basis van bovenstaande opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies.

Namens de Vlaamse Commissie voor Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter